

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026704	IES David Buján	Cambre	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	1º ESO	2	70

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	14
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	14
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	17
6. Medidas de atención á diversidade	17
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	22

1. Introducción

A orientación nesta etapa, en liñas xerais, trata de aportar ao alumnado os coñecementos básicos da linguaxe visual e plástica necesarios para o desenvolvemento da súa capacidade expresiva e da súa formación estética, ademais de colaborar co espertar da súa sensibilidade e facerlles capaces de asimilar o contorno visual no que viven, cunha actitude reflexiva e crítica.

Tendo en conta que as relacións das persoas co seu contorno son de dobre dirección: de recepción e de emisión das mensaxes, é dicir, das experiencias proporcionadas polo contorno e das accións exercidas nel, os contidos nesta área despréganse en dúas liñas diferentes: a de saber mirar e a de saber facer.

O saber mirar pode producirse en dous niveis distintos: o da percepción visual e o da comprensión conceptual.

a. A percepción visual representa a primeira aproximación da obra plástica tal e como é percibida pola visión natural. Nesta primeira percepción interveñen xa procesos de análise, como proporcións, texturas e cores.

b. A comprensión conceptual implica unha organización sistemática das primeiras análises e observacións máis rigorosas das obras plásticas, comparando unhas coas outras, analizando as características que organizan os seus elementos, o estilo no que se encadran e a súa propia calidade artística.

O saber facer artículase tamén en dous niveis de actividade: o da representación e o da instrumentación.

a. A representación esténdese dende a máis obxectiva ata a expresión máis libre. A elección dun ou doutro tipo será racionalmente levada a cabo para abrir ao alumnado ao seu campo de actuación e comprensión.

b. A instrumentación refírese ao dominio dos materiais e técnicas precisos para as realizacións plásticas. Elixindo técnicas sinxelas e prácticas que permitan o desenvolvemento das destrezas pertinentes e cubrir as posibilidades de expresión e comunicación.

O ensino neste curso da Educación Visual na etapa da Secundaria Obrigatoria terá como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado aquelas capacidades que lle habilitan tamén na comprensión e na representación do espazo e dos obxectos, eixes na consecución de proxectos de cara ao seu futuro, tanto para o ámbito técnico como tamén no ámbito artístico. Abrirá, polo tanto, dúas vías de identidade e dedicación profesional para a súa vida.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2				1-3-4	3		3-4
OBX6 - Apropiarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A linguaxe da imaxe/Actitude e valoracións	<ul style="list-style-type: none"> . Instrumentos e materiais de debuxo e pintura. . A percepción visual . A linguaxe visual e a súa transcendencia comunicativa. . Constancias perceptivas. . O punto e a liña como signos de expresión. 	33	23	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	A linguaxe da expresión gráfica/Actitude e valoracións	. As texturas naturais e artificiais. . Natureza da cor. . Expresividade da cor . Elementos e formas xeométricas básicas . Trazados xeométricos.	34	24		X	
3	Xeometría, volume e espazo/Actitude e valoracións	. Triángulos e cadriláteros. . O espazo. Sistemas de representación 1. . O volume. Sistemas de representación 2.	33	23			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A linguaxe da imaxe/Actitude e valoracións	23

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Saber identificalos e coñecer como se fai uso deles tanto no caso de debuxo técnico como artístico, así como nas representacións con cor.	PE	80
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Construír formas iguais e formas simétricas nas súas modalidades. Distinguir as formas iguais e simétricas e observarlas no contorno e na arte. Identificar a simetría e a asimetría.		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Distinguir as texturas naturais e artificiais, visuais e táctiles. Aplicar as texturas con expresividade.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	A cor como fenómeno físico e visual. Cor-luz e cor-materia. Calidades da cor: ton, valor e saturación. Formación das cores. Mesturas aditivas e subtractivas. Contrastes e harmonías.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Uso simbólico da cor. Temperatura da cor. Cores cálidas e cores frías.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Representar a tridimensionalidade do noso contorno. Coñecemento fundamental sobre a forma, a proporción, a luz e claroscuro. O volume que miramos e o que representamos incluído nun espazo e en referencia a unha profundidade.		
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Facer un uso elemental da perspectiva para representar corpos sinxelos.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Identificar e saber realizar cos instrumentos de debuxo técnico as formas poligonais básicas vistas na clase.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Identificar as composicións modulares na arte.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	O desenvolvemento dun encaixado. A busca de diferentes alternativas na organización das formas dun campo visual e obter composicións diversas, tendo en conta os conceptos de dimensión, dirección, luz, proporción e modulado dos seus elementos constitutivos.		
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	A percepción visual e recoñecemento das mensaxes do contorno.		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Recoñecer e manexar os instrumentos e materiais do debuxo técnico. Proceso de realización do debuxo figurativo: posición do soporte, relación de figura e fondo, medición das dimensións, o encaixado.		
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Coñecer os trazados de xeometría plana máis fundamentais: trazar a mediatriz dun segmento, división gráfica dun segmento, relación de rectas entre si, ángulos e bisectrices, ..	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Construír as redes básicas triangulares e cadradas. Elaborar as diferentes composicións modulares: con módulos e submódulos, variando a cor e a relación figura e fondo.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Distinguir entre connotación e denotación dunha imaxe.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Utilizando axeitada de liñas e trazos como elementos de expresión. Ter conta as relacións de proporción e a aplicación de escalas sinxelas en representacións básicas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos máis destacados. - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

UD	Título da UD	Duración
2	A linguaxe da expresión gráfica/Actitude e valoracións	24

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Aplicar as texturas con expresividade.				
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Coñecemento fundamental sobre a forma, a proporción, a luz e claroscuro. O volume que miramos e o que representamos incluído nun espazo e en referencia a unha profundidade.				
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Coñecemento fundamental sobre a forma, a proporción, a luz e claroscuro. O volume que miramos e o que representamos incluído nun espazo e en referencia a unha profundidade.				
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Coñecer os trazados de xeometría vinculados ás manifestacións da cultura en xeral: a gráfica, a artística, a técnica, a dos medios audiovisuais,...			PE	80
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Distinguir as formas iguais e simétricas e observarlas no contorno e na arte. Identificar a simetría e a asimetría.				
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Cor-luz e cor-materia. Calidades da cor: ton, valor e saturación.				
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Obter composicións diversas, tendo en conta os conceptos de dimensión, dirección, luz, proporción e modulado dos seus elementos constitutivos.				
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	A linguaxe visual e a súa transcendencia comunicativa. Constancias perceptivas.				
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	A busca de diferentes alternativas na organización das formas dun campo visual.	TI	20		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	A conclusións das solucións gráficas ás respostas funcionais dos resultados aportados e recoñecemento das mensaxes do contorno semellantes.				

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
3	Xeometría, volume e espazo/Actitude e valoracións	23

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Desenvolvemento instrumental dos recursos empregados e posibilidades expresivas.	PE	80
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Emprego das distintas linguaxes gráficas tendo en conta as técnicas e busca dos recursos máis oportunos, tendo en conta a finalidade dos mesmos.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Execución de proxectos individuais e integrados en equipos.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Concepción de ideas, valoración e comparación, selección da máis oportuna e indicada para o obxectivo do proxecto.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	A funcionalidade como obxectivo do deseño.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Coñecer os recursos e posibilidades do seu uso tando en conta o ámbito para o que se destina.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Traballo dos diferentes sistemas de representación nun afondamento que permita o estudo racional das formas do contorno. Descriptiva.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	A utilización da perspectiva como recurso ás solucións de proxectos no espazo.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Contextualización funcional das técnicas.	TI	20
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Renovación de ideas xa concebidas para que sexan adaptadas a unha funcionalidade diferente.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Busca de solucións creativas a proxectos convencionais. Indagación documental e gráfica.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas. - A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

O ensino desta materia é un proceso construtivo no que a actitude do alumnado permite a aprendizaxe significativa.

O alumnado convértese no motor do seu propio proceso de aprendizaxe, modificando os seus esquemas de coñecemento. Xunto a el/ela, o profesorado exerce o papel de guía ao por en contacto os coñecementos e as experiencias previas do alumnado cos novos coñecementos.

A concepción construtivista do ensino permite ademais garantir a funcionalidade da aprendizaxe, é dicir, asegurar que o alumnado poderá utilizar o aprendido en circunstancias reais, ben levándoo á práctica, ben utilizándoo como instrumento para lograr as novas aprendizaxes.

Como sinala o Currículo Oficial da Área, o principal obxectivo do ensino da Educación Visual é que o alumnado acade a capacidade de apreciar no seu contorno visual, tanto na natureza como na creación humana, os valores propios das artes visuais e saber expresar os seus sentimentos, ideas e vivencias por medio da linguaxe visual e plástica.

Para cubrir este obxectivo fundamental, optamos por articular os contidos atendendo os seguintes criterios:

- Criterio da dificultade.

Organizando os contidos de modo que se comece polos de carácter máis concreto, por ter carácter básico, preparándose así para entender os máis abstractos, e que esixen unha maior capacidade de comprensión espacial.

- Criterio do interese.

Debe conectar cos intereses e necesidades do alumnado, proporcionándolles de forma clara e atractiva a finalidade e utilidade das aprendizaxes.

- Criterio da organización cíclica.

Os temas máis complexos estudaranse ao longo dos distintos cursos seguindo unha gradación no nivel de dificultade: no curso máis baixos, en 1º, defínese a iniciación nos mesmos e nos últimos cursos desta etapa (3º e 4º) achegárase ao alumnado a unha especialización neles.

- Criterio da operatividade.

Queda proxectado en torno á clásica formulación de "saber mirar", "saber interpretar" e "saber facer" seguindo estes pasos:

Saber mirar:

- Pon ao alumnado en contacto coas obras xa realizadas para que observen as peculiaridades que as integran nun determinado campo da expresión plástica.
- Preséntase a teoría correspondente a cada un dos campos da expresión visual e plástica e formalízase esa teoría en conceptos de validez permanente.
- Aplicanse os coñecementos adquiridos na observación de novas obras que teñen carácter de exemplo.

Saber interpretar:

- Levar ao alumnado a recoñecer os caracteres que fan unha obra de claridade estética ou rigor e exactitude no seu trazado.
- Conduce a coñecer o diferente valor expresivo daqueles elementos segundo fosen utilizados.
- Pon en disposición de valorar unha obra pola análise de cada un dos seus elementos e pola consideración do conxunto.

Saber facer:

- Proporciona as técnicas axeitadas para cada forma da linguaxe plástica.
- Axuda á selección das técnicas que mellor se acomodan a cada necesidade de expresión, fomentando a investigación e a creatividade.
- Conduce ao uso das técnicas con rigor, exactitude e precisión esixibles en cada momento da aprendizaxe.

Advírtese que a pesar do que se establece cun determinado nivel de concreción e especificación, a Programación pretende reaxustarse ao alumnado con necesidades especiais, con dificultades de base e que faga que o profesorado flexibilice a súa temporalidade e os recursos didácticos dos seus contidos.

O feito de que o alumnado presenta diferenzas individuais en canto as capacidades, interese e motivacións é algo non so admitido a priori, senón que, ten que ser calibrado na súa magnitude exacta polo que se refire ao grupo concreto de alumnado co que imos traballar na etapa.

Ademais, a atención a diversidade do alumnado reviste especial importancia na Educación Visual, debido a complexidade dalgún contidos do Programa, e debe estar presente sempre na actividade docente para lograr os mellores resultados.

Se teñen en conta aqueles contidos nos que o alumnado mostra un nivel menos homoxéneo. Tal é o caso da comprensión espacial ou nun nivel de execución moi especializado.

Na Programación ten que recoñecerse tamén que no todo o alumnado acada ao mesmo tempo e coa mesma

intensidade os contidos tratados. Por iso, debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todo alumnado ao final da etapa, dando oportunidades para recuperar o non adquirido no seu momento. Este é o obxectivo que suxire, por exemplo, retomar constantemente os contidos fundamentais da materia.

Todo isto leva á programación cíclica que da a oportunidade de volver a retomar os conceptos básicos para garantir en todo o momento a súa comprensión por parte do alumnado.

Por outro lado, a presenza dos tres bloques de contidos referidos no 1º da ESO permite que cada alumno/a poda afondar naquel campo no que ten maiores aptitudes ou reforzar os aspectos que non domina no nivel esixido.

A atención á diversidade está contemplada tamén na metodoloxía e nas estratexias didácticas concretas que vanse explicar na aula. Estas estratexias afectan fundamentalmente ao ensino dos conceptos e ós diferentes niveis de dificultade na proposta das actividades:

- En canto ao ensino dos contidos, realízase a partir das imaxes concretas e a través das experiencias sinxelas que se poden ter na aula. Permite, polo tanto, respectar as diferenzas individuais por medio da elección do proceso didáctico que mellor se acomode a cada alumno/a.
- En canto ás formas de expresión, realizadas a través das propostas das actividades, ábrese toda unha gama de posibilidades onde se estimula especialmente a imaxinación, a creatividade e o gozo estético. Deste xeito procúrase que cada alumno/a utilice as canles expresivas que lle resulten máis naturais.
- En xeral, pódese dicir, que as formas didácticas teñen en conta o punto de partida de cada alumno/a, as súas dificultades específicas e as súas necesidades de comunicación.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Edixgal.
Materiais gráficos
Materiais audiovisuais
Materiais propios e específicos da materia

O ESPAZO.

Contamos cunha Aula de Debuxo dotada de mesas grandes para Debuxo técnico e cabaletes para Debuxo artístico en número suficiente para tódolos alumnos.

Temos dúas pilas para traballar as técnicas húmidas e espazos de almacenaxe nos armarios.

Contamos ademáis cun ordenador para o profesorado e un proxector e unha pequena Biblioteca de aula, formada por libros dos fondos da Biblioteca do Centro e libros propiedade da profesora.

Hai varias paredes con corcho para expoñer os traballos dos alumnos, e unha variada colección de modelos de escaiola, con peanas adecuadas e mesmo colgados polas paredes. Temos outro tipo de modelos tamén como recipientes, botellas e pezas de vaixelas.

OUTROS RECURSOS

- Varios exemplares de escadra, cartabón, regra e compás. Aínda que o alumnado de Debuxo técnico ten que traer regularmente o seu materia para a sesión lectiva. Tamén regras de Debuxo adaptadas ao encerado.

- Materiais: pigmentos y marcadores.

- Lapis de grafito. Barras de grafito. Po de grafito. Carboncillos. Barra ou lapis composto. Barras sanguina. Barras pastel. Lapis de cores. Rotuladores de fibra. Rotuladores de feltro. Rotuladores pincel de auga. Estilógrafos

- Soportes:

- Papel tipo kraft. Papel debuxo. Caderno de Aula tamaño DIN A3. Cartolina. Cartón gris encadernación. Cartón ondulado ou corrugado. Papel especial técnicas húmidas: acuarela, e témperas ou óleo. Cartolina especial

Outros instrumentos básicos. Gomas de borrar, cúter, bisturí, rascador, difuminos, vasos, pinceis, rodetes.

Outros materiais. Cartolinas de cor, tramas adhesivas, papel celofán de cor.
Procedimentos. Tintas. Témperas. Gouaches. Técnicas mixtas.

Bibliografía

Se aportará un listado dos libros da Biblioteca do Centro a disposición do alumnado, con indicación expresa aos contidos das unidades temáticas desta asignatura.

En Debuxo artístico o alumnado aportará material gráfico propio e un Caderno de Aula tamaño A3, con número de follas suficiente para tódolos traballos do curso mesmo os erróneos e os desbotados (80 follas aproximadamente). A profesora aportará fichas, material de reforzo, material gráfico e proxeccións (vídeos, presentacións, animacións...) asociados á unidade.

Recursos dixitais segundo se proceda.

A continuación presentarase unha serie de materiais básicos que axuden no desenvolvemento dos contidos da área: Considérase importante para o axeitado desenvolvemento da área que o alumnado dispoña ou garden na aula unha parte do material que vai ser utilizado, o que axudará significativamente a crear costumes de cooperación e respecto, ao tempo que un enriquecemento creativo, ao poder dispoñer en cada momento dunha variada gama de recursos expresivos.

Recordarase ao alumnado a necesidade de traer regularmente á clase todo o material que o profesor lle propón para ese día e evitar así un incorrecto funcionamento das clases.

Estes materiais estruturaranse en función de dúas grandes liñas: Materiais para aprender a mirar e materiais para aprender a expresarse.

Materiais para aprender a mirar: Son materiais destinados o desenvolvemento das actividades de observación, a través da percepción e a análise de aspectos plásticos e visuais da realidade cotián e da arte: imaxes sobre papel, fotografía, vídeo, obras artísticas en exposicións, reproducións bidimensionais e tridimensionais, obxectos de uso cotián, etc.

É convida potenciar no alumnado a observación directa das cousas que compoñen o noso mundo da vida diaria, en distintas épocas,... co fin de analizar as súas calidades formais, funcionais e estéticas.

Materiais para aprender a expresarse: Tódalas modalidades do trazado da cor e do grafito (que eles/as principalmente dispoñan na súa casa e se requiren adquirilos novos será baixo o asesoramento do profesor: ceras, témperas, rotuladores, pinturas de madeira, fotografías de revistas que eles/as dispoñan na súa casa (uso na técnica do collage ou outros).

Os materiais habituais de xeometría: escuadro, cartabón, regra de 30 cm., compás, grafitos de debuxo técnico (duro 2H e brando HB), rotuladores de punta fina negra en distintos grosos (similares aos grafos pero máis económicos), barra de grafito con dureza en torno ao 6B, para facer debuxo descritivo, ...

A continuación presentarase unha serie de materiais básicos que axuden no desenvolvemento dos contidos da área: Considérase importante para o axeitado desenvolvemento da área que o alumnado dispoña ou garden na aula unha parte do material que vai ser utilizado, o que axudará significativamente a crear costumes de cooperación e respecto, ao tempo que un enriquecemento creativo, ao poder dispoñer en cada momento dunha variada gama de recursos expresivos.

Recordarase ao alumnado a necesidade de traer regularmente á clase todo o material que o profesor lle propón para ese día e evitar así un incorrecto funcionamento das clases.

Estes materiais estruturaranse en función de dúas grandes liñas: Materiais para aprender a mirar e materiais para aprender a expresarse.

Materiais para aprender a mirar: Son materiais destinados o desenvolvemento das actividades de observación, a través da percepción e a análise de aspectos plásticos e visuais da realidade cotián e da arte: imaxes sobre papel, fotografía, vídeo, obras artísticas en exposicións, reproducións bidimensionais e tridimensionais, obxectos de uso cotián, etc.

É convinde potenciar no alumnado a observación directa das cousas que compoñen o noso mundo da vida diaria, en distintas épocas,... co fin de analizar as súas calidades formais, funcionais e estéticas.

Materiais para aprender a expresarse: Tódalas modalidades do trazado da cor e do grafito (que eles/as principalmente dispoñan na súa casa e se requiren adquirilos novos será baixo o asesoramento do profesor: ceras, témperas, rotuladores, pinturas de madeira, fotografías de revistas que eles/as dispoñan na súa casa (uso na técnica do collage ou outros).

Os materiais habituais de xeometría: escuadro, cartabón, regra de 30 cm., compás, grafitos de debuxo técnico (duro 2H e brando HB), rotuladores de punta fina negra en distintos grosos (similares aos grafos pero máis económicos), barra de grafito con dureza en torno ao 6B, para facer debuxo descritivo, ...

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Seguemento das propostas iniciais de carácter xenérico para coñecer o nivel de desenvolvemento que traen da Primaria. Valoración das capacidades técnicas e expresivas.

Para os curso de 1º, 3º e 4º da ESO vanse definir exames con diferentes probas base para valorar o nivel de destrezas no que se atopa o alumnado na materia ao seu comezo.

Neste curso, realizarase a proba inicial na última semana de setembro para tela tido en conta na Avaliación inicial de outubro.

En cada curso, e adaptado ao nivel específico ao que se refira, incluíranse preguntas e prácticas sobre fundamentos da linguaxe xeométrica coa finalidade de coñecer o dominio que poda ter sobre os dous ámbitos fundamentais de representación: a xeometría plana e o desenvolvemento e representación no espazo.

Das respostas obtidas valorarase o nivel de representación a nivel individual y dentro do colectivo da aula e serán referencia necesaria para o estudo da mellora e en función das súas capacidades en adiante. Recordemos os criterios da avaliación que establece a necesidade de aproveitamento, mellora e superación dos resultados obtidos nesta avaliación inicial. A partir dela, desenvolveremos os aspectos de maior carencia para conseguir equilibrar nuns mínimos o nivel dende o que se vai traballar en adiante.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	33	34	33	100
Proba escrita	80	80	80	80
Táboa de indicadores	20	20	20	20

Criterios de cualificación:

FUNDAMENTOS:

A 1ª Avaliación realizarase a finais de novembro (29 e 30) , a 2ª Avaliación a mediados de marzo (14, 15 e 16) e, a partir do 22 de xuño terá lugar a 3ª e a Avaliación final, antes desta última data terase que ter entregadas todas as tarefas de recuperación que se establezan. Abrirase a posibilidade de recuperación das láminas pendentes tanto antes como despois destas datas, facilitándose que se teñan en conta no momento destas convocatorias. De non ser así comunicaranse con posterioridade ás mesmas.

O procedemento de avaliación da aprendizaxe basearase na observación sistemática do traballo desenvolvido e das contestacións do alumnado durante a sesión lectiva, o seu control coas correspondentes notas diarias de clase para o seu seguimento tanto nos aspectos de contidos, procedementos ou actitudes que o alumnado manifeste durante as sucesivas sesións lectivas e a recollida das actividades realizadas a través da presentación das láminas das correspondentes unidades didácticas.

É imprescindible a presenza todos os días do material necesario: as láminas de traballo e o necesario para resolvelas. O material ten que permanecer no armario da aula e, en ocasións excepcionais, poderán levalas a casa a rematar. A situación ideal é que o alumnado sexa capaz de facer os traballos nas sesións lectivas, é dicir, que o aproveitamento da clase faga que non precise levar o traballo á casa, pero non sempre é posible.

Se non se trae o material, sen razóns xustificadas para o normal curso da clase contemplarase como nota negativa no caderno de control e seguimento diario das clases.

Cada lámina realizada polo alumnado ten carácter de exame por tratarse dunha materia na que os contidos se han de acreditar de forma procedimental e instrumental como parte esencial para satisfacer os nosos obxectivos. O/a profesor/a pode acompañar a súa avaliación de preguntas orais como complemento para verificar a consecución dos obxectivos indicados.

Ante a mínima sospeita de copia do traballo ou quede cuestionada a súa autoría, o/a alumno/a terá que repetir un exercicio semellante e individual nunha sesión de clase. O exercicio quedará inmediatamente anulado ou o equivalente a nota de 0, tendo que repetilo de novo.

Recórdase a obriga de asistir ás actividades de balde que organice o Departamento como complemento da Programación. A non presenza a calquera delas deberá xustificarse debidamente. Se non se xustifica o alumnado terá que facer entrega dun traballo baseado no contido da actividade que será avaliable na unidade didáctica correspondente.

Por outra parte, pódense realizar tamén probas de parte dos contidos, dependendo do grado de asimilación da clase, daqueles considerados básicos e fundamentais, pero sempre dirixidos a súa aplicación ou uso práctico. Nos casos nos que o/a profesor/a o estime necesario, realizará proba individualizada ou avaliará de maneira adaptada, por tratarse de alumnado con necesidades especiais.

A avaliación, entendida como parte integrante do proceso de instrución-formación do alumnado, orienta de forma permanente a súa aprendizaxe, polo que contribúe en si mesma á mellora do rendemento. Para logralo, a avaliación terá que estar atenta á evolución do proceso global do desenvolvemento do/a alumno/a reflectidos nos obxectivos que fixamos para a área.

A partir dos criterios descritos, a cualificación do alumnado realizarase en base á seguinte sondaxe: traballo na aula das láminas, traballo na casa que lle sexa encargado e controis que poidan considerarse oportunos: xerais e/ou probas individualizadas; a través deles, os alumnos irán completando as notas da avaliación.

En termos xerais, avaliaranse as seguintes capacidades actitudinais consideradas básicas:

- Hábito de traballo e esforzo.

Indica o nivel de participación do alumnado na clase (a presenza de todo o material necesario para o normal funcionamento da clase, se está atento e utiliza o material necesario, etc.) e a calidade do seu traballo persoal (se é ordenado e limpo nos traballos, se é puntual na realización das tarefas, a adecuación do método de estudio que utiliza, etc.). É, así mesmo, unha valoración do seu interese e esforzo.

- Capacidade de comprensión e razoamento lóxico:

Capacidade para entender unha mensaxe nas diferentes linguaxes (oral, escrito, musical, numérico, artístico, científico, técnico, etc.) e ser capaz de analizar e relacionar os seus elementos entre si, deducir as causas e consecuencias, buscar as explicacións e obter conclusións.

- Actitude cívica.

Trátase de valorar a corrección do alumnado coas persoas, instalacións e materiais. En definitiva, a capacidade de respecto e tolerancia que permita unha axeitada convivencia na comunidade educativa.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

1.-Láminas presentadas: 80%. 40% se se presenta o caso do 2º apartado.

- Se despois de aplicar os pasos necesarios, os resultados son formal e estéticamente correctos.
- Calidade (pulcritude) dos traballos presentados, cumprindo todas as normas dadas na aula.
- Satisfacción dos conceptos aprendidos, (non só se se cumpren os prazos e se presentan con pulcritude, tamén que estean correctos e se aprecia que entende que fai).
- Cada lámina terá a súa nota. A nota da Unidade didáctica será a media das notas acadadas nas láminas que lle corresponden. A media da avaliación será a media das unidades didácticas que lle correspondan a dita avaliación.

2.-Exame dos contidos impartidos na aula. 40%(opcional).

Requerirase facer exame, se non existe unha entrega satisfactoria das láminas das tres avaliacións porque non se presentaron na súa totalidade, non foron realizadas durante o curso no transcurso das clases ou os mínimos non foron satisfeitos. Se se acada un nivel de satisfacción dos mínimos nas láminas, como se di no apartado anterior, non se farán necesarios.

3.-Anotacións do profesor. 20% da nota

Constan no diario de clase, onde se atopa o traballo executado na sesión lectiva valorado cunha nota, a presenza dos materiais necesarios para a consecución dos contidos proveito das clases e puntualidade de entrega.

Puntualizacións.

Para cada avaliación requírese obrigatoriamente a entrega da TOTALIDADE das láminas realizadas nela. Esta nota formará parte dun dos grupos de cualificación.

A nota final é media do resultado de avaliar, segundo as porcentaxes descritas anteriormente, os seguintes apartados:

Os traballos , que son as láminas onde se teñen en conta os contidos e os procedementos, o exame, se o hai, e anotacións na aula. Esta será a nota que estará reflectida no boletín. Con referencia á puntualidade nas achegas das láminas a nota será sobre 10. Se a súa entrega está retrasada realizarase sobre 8. Tamén o hábito de traballo, esforzo e actitude cívica na aula co material propio e alleo, limpeza, orde e presentación.

Cráterios de recuperación:

O alumnado de 1º da ESO que requira facer os traballos de recuperación da área de Educación Visual y Plástica ten que retomar as láminas feitas no transcurso da avaliación suspensa. Así pois, o alumnado realizará aquelas que lle quedaran pendentes por criterio do/a profesor/a e corruxirá os erros indicados.

O obxectivo que se esixe a nivel global a través deste sistema de recuperación é que o alumnado da ESO incremente o nivel das láminas que no seu día presentara e polo que non aprobara o global das súas notas de conceptos, procedementos e actitudes respecto á asignatura (realizar o que quedara sen facer, rematalas, aportar datos que enriquezan dalgunha forma a súa presentación anterior, da que xa consta unha valoración previa, etc.) coa finalidade de observar esa superación que o/a alumno/a antes non amosara no seu momento.

É importante transmitirlle ao alumnado, de xeito moi claro, as tarefas concretas a realizar ou a corruxir polo profesor. Temos que ter en conta que a necesidade de recuperación debe garantir a consecución dos obxectivos mínimos do 1º ciclo da ESO cun traballo do/a alumno/a avaliable e obxectivo polo que se esixe un seguimento constante e a súa obriga na presentación de todos os traballos reclamados polo/a profesor/a.

Farase a recuperación das láminas que contemplan os contidos e procedementos mínimos que se lle esixe no ciclo. Serán revisadas de xeito individualizado polas necesidades especiais de cada alumno ou alumna e na que influirá a actitude que o/a alumno/a amosa de cara á materia e a súa actitude cívica na aula co profesor e o resto dos/as compañeiros/as .

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Neste curso 2022-2023 non contemplamos ningún caso de pendentes porque, ou ben están repetindo, ou marcharon do centro. Aínda así expoñemos a situación de ter casos de pendentes de 1º da ESO:

Os parámetros e os instrumentos de recuperación para o alumnado pendente son os mesmos que os establecidos para a recuperación en liñas xerais.

Pódense manifestar dúas situacións:

-No caso de que o alumnado conserve as láminas suspensas:

Entregar as láminas suspensas por avaliación, tendo en conta os criterios establecidos polo/a profesor/a para a súa corrección e conducido a través das reunións establecidas para recordar contidos e asesorar ao/á alumno/a sobre posibles dúbidas que se podan formular. Divídense todas as láminas do curso en dous bloques parciais dos que se fará entrega nos sucesivos parciais: o 1º mediados de xaneiro, o 2º mediados de marzo. De ser satisfactorios estes dous e acadar un mínimo de 5, non será necesaria a realización da última. Cada un destes parciais irá acompañado dunha proba de mínimos xa recollidos tamén nas láminas entregadas.

-A segunda situación que se pode dar é que o alumnado non conserve ningún tipo de material realizado no seu día, polo que non se podería retomar. Para iso se establece a división en dous das unidades didácticas e se encargan os traballos relacionados coa consecución deses obxectivos, facilitándolle ao alumnado as novas láminas que terá que realizar. Cada un destes parciais irá acompañado dunha proba de mínimos xa recollidos tamén nas láminas que se lle facilitan.

Manteranse reunións semanais para facer seguimento das tarefas a entregar, axustadas dentro do horario que se estableza para o curso que entra. Orientarase ao alumnado para que a consecución das tarefas sexa a máis idónea, así como tutelar a consecución dos obxectivos formulados para superalo.

Proba final, de ser o caso. Se o alumnado non fixo entrega de ningún contido avaliabile, poderá realizar unha proba final de mínimos e achegar tamén unha selección de láminas de mínimos facilitadas polo profesorado.

Aínda que neste curso non temos ningún caso, o suposto de ter alumnado pendente de 1º procederemos da seguinte forma. Para superar o curso de 1º pendente, se o/a alumno/a cursa 2º, fará entrega dos traballos en cada un dos bloques establecidos anteriormente.

No caso de que a/o alumna/o estea en 3º, será avaliada de Plástica de 1º de maneira conxunta coa de 3º, dado que os contidos de 3º integran os de 1º e prevalece así a nota que o alumnado acade neste curso de 3º.

6. Medidas de atención á diversidade

Tendo en conta a experiencia acumulada nestes anos de tratamento da diversidade na ESO, e seguindo uns criterios claros, especificaremos como grupo diferenciando aqueles que atendan ós seguintes criterios de agrupamento:

- Non acadar o nivel de coñecemento. Este grupo debería ser identificado nunha avaliación inicial adaptada e analizar as súas posibilidades de desenvolvemento. De non tela adaptada, manifestaría un nivel 0 e non facilitaría información relevante del ou dela.
- Non ter interese e motivación. O mantemento desa motivación inicial é tarefa do profesorado, non existe outra posibilidade.
- Non seguir o ritmo de traballo. É a única posibilidade de dificultade de aprendizaxe, e a programación inclúe

medidas de reforzo e seguimento e recuperación para estas situacións, tanto derivadas da imposibilidade de acudir a tódalas sesións de traballo na aula como no caso de non ter capacidade de rematar os traballos no tempo previsto para eles.

As estratexias didácticas que rexerán a atención da diversidade serán:

- 1) Algúns contidos da programación terán carácter cíclico (entendendo por cíclico que os contidos básicos estudados nos primeiros niveis serán revisados e ampliados nos cursos superiores). Moi especialmente, nesta materia, os contidos que se explican desde o primeiro día de clase van ser incluídos en tódolos exercicios e tarefas que se realicen ao longo do curso, a modo de avaliación contínua, pois é indisoluble o aprendido (e ben aprendido) en determinados exercicios, da formulación que poida realizarse nos exercicios posteriores. De todas as maneiras, tanto a nivel de grupo como individual, realízase contínuamente un
- 2) Reforzo explicativo na clase.
- 3) Reforzo mediante exercicios que se adecúen ó nivel do grupo e/ou alumno/a
- 4) Atención fora da hora lectiva ordinaria.(según dispoñibilidade horaria). Quede constancia que é costume da profesora quedar na aula durante o tempo dos recreos, para facilitar o remate dos traballos e a solución das incidencias e dificultades do alumnado. Para aqueles alumnos con dificultades (psíquica ou motora) se articularán as medidas pertinentes para cada caso, tendo sempre en conta o apoio dos/s especialistas do Departamento de Orientación.

As medidas tratarán na medida do posible non modificar substancialmente os contidos, é dicir que só requiren adaptacións referidas a aspectos que manteñen basicamente inalterable o currículo adoptado na materia pero que, sen estas actuacións, determinados alumnos e alumnas non progresarían. En xeral, pódese afirmar que a programación do grupo, salvo algunhas variacións, é tamén a mesma para o alumnado que reciba esas actuacións específicas. Teremos en conta nada máis aqueles aspectos da xeometría e debuxo técnico de maior dificultade, facendo referencia aos aspectos básicos e fundamentais.

MEDIDAS DE INTERVENCIÓN PARA MELLORAR A INCLUSIÓN EDUCATIVA

Adoptaríanse e aplicaríanse as medidas de obrigado cumprimento establecidas no DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado.

Ademais destas medidas o departamento establece as seguintes:

Na aula

- Maior supervisión das tarefas de aula. Proporcionamos máis explicacións, e repetimos cando sexa necesario.
- Nos aseguramos que comprende as explicación e/ou instrucións sobre as actividades.
- Potenciamos a autonomía sempre en función das necesidades do/a alumno/a.
- Evitamos que copie enunciados innecesariamente, así como o ditado de preguntas.
- Proporcionamos apuntes seguros no caso de ampliación de explicacións que xa están recollidas no libro de texto (poderase poner na aula virtual).

Nos exames

- Proporcionar as instrucións enunciadas dunha a unha, asegurarnos de que entende o que se lle pide.
- Facilitamos con antelación toda a información sobre o modelo de lámina, traballo ou exame, a súa estrutura e a forma de complementalo.
- Permitimos todo o tempo que necesite, ou dividimos o exame en dúas partes.
- Corrixir os bloqueos, distraccións ou desconexións, si é o caso, ofertando a nosa axuda (TEA).
- Evitar connotacións negativas nas correccións das súas tarefas.
- Si hai dificultade de comprensión lectora, repasar os enunciados para asegurarnos de que entendeu.
- Modificar o formato do exercicio: incremento no tamaño da letra, maior interliñado, fragmentar o texto de comprensión en parte intercalando preguntas.
- Evitamos dar os resultados da avaliación en voz alta.
- As correccións comentaríanse a nivel xeral coa clase e logo a nivel persoal.
- Proporcionar as datas da presentación dos exercicios con antelación suficiente.
- Procuramos realizar unha lectura previa do que haberá que facer.
- Mantemos o mesmo nivel de esixencia que ao resto pero cambiamos o procedemento e os tempos.
- Pedimos que revise o traballo antes de entregalo.
- Destacamos en negriña as palabras clave dos enunciados.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión lectora e expresión oral e escrita.	X	X	X
ET.2 - Comunicación audiovisual	X	X	X
ET.3 - Educación cívica e constitucional	X	X	X
ET.4 - Emprendemento	X	X	X
ET.5 - Educación Emocional e Creativa.	X	X	X

Observacións:

Esta visión da educación é consecuente coas demandas sociais e persoais. A sociedade necesita cidadáns capaces de convivir en democracia e esta necesidade tradúcese no ámbito educativo na educación para a convivencia. Así mesmo, é sabido que as persoas máis felices teñen, polo xeral, unha autoestima máis alta, maior autocontrol conductual e emocional; dispoñen dun estilo cognitivo positivo e manteñen relacións adecuadas cos demais; saben, así mesmo, recoñecer e expresar os seus sentimentos de maneira apropiada, facendo seus valores como o respecto, a tolerancia e a honestidade.

Ao considerar o desenvolvemento integral da persoa como unha finalidade do sistema educativo, as emocións, os afectos e as relacións adquiren una maior relevancia. Neste contexto, o profesorado interésase cada vez máis nos aspectos emocionais e afectivos das relacións interpersoais dos estudantes, considera a necesidade de educar estes aspectos para o desenvolvemento armónico do alumnado e asume como tarefa propia a de ensinar a ser e a convivir ademais da de ensinar a coñecer.

A educación emocional comporta a aprendizaxe e a práctica na aula de estratexias cognitivas, repertorios comportamentais, valores, habilidades sociais e técnicas de autocontrol que permitan aos alumnos e alumnas saber vivir satisfactoriamente consigo mesmo e cos demais.

Ter presentes os aspectos afectivos e emocionais que se mobilizan no alumnado, como consecuencia das interaccións que se dan na aula e en todo o ámbito educativo permite establecer as bases para unha mellor convivencia no centro. Concretamente trátanse temas de imaxe persoal e autoafirmación, a violencia machista na parella, a educación para o consumo, a reciclaxe e reutilización da materiais de refugallo, educación para a convivencia, resolución pacífica dos conflitos, recoñecemento dos valores culturais alleos á cultura propia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
------------	------------

Actividade	Descrición
Museo de Belas Artes de A Coruña.	1º ou 2º trimestre. Visita comentada: -Mirar. Ver. Percibir. - Arte e texto -As mulleres no museo. Solicitaremos as tres a ver cal nos dan. Se se poidera considerar unha síntese delas, ou de dous dela mellor.
Concurso de fotografía xunto ao Departamento de Matemáticas.	Participación do alumnado no concurso de fotografía organizado, de forma conxunta co Departamento de Matemáticas e que fai referencia a un tema común a ambos ámbitos. Terase que reunir os departamentos para fixar as bases e o tema deste ano.

Observacións:

Tratará de manterse ao alumnado actualizado nas actividades culturais vinculadas ao noso ámbito de coñecemento a través dos seguintes organismos: actividades organizadas polo propio Concello de Cambre e o de A Coruña; tamén naquelas organizadas polo Fundación Luis Seoane, Fundación Barrié e Afundación nas súas sedes culturais.

Visitas ás institucións artísticas e culturais tendo en conta o seu calendario de propostas. de recepción da formación pero se terá en conta que oferte práctica experiencial do exposto.

As visitas se levarán a cabo aproveitando a oferta cultural das institucións públicas e privadas na cidade e na Comunidade, segundo vaian achegándose á Vicedirección do Centro.

Outras actividades poderán levarse a cabo cos Departamentos Ciencias, Bioloxía e Xeoloxía, Educación Física e Tecnoloxía, mantendo o carácter interdisciplinar e afinidade que puidera darse entre departamentos en contidos puntuais.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
A obtención da información que precisa. Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada obxectivo.
A interpretación da información. Motivo ao meu alumnado comunicándolles os obxectivos que quero conseguir e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos, relacionando os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas.
Emprego da metodoloxía que favoreza o desenvolvemento dunha actitude positiva e que teña en conta os seus intereses. Fomentarase a valoración do alumnado de forma razoada e crítica.
En función das posibilidades do alumnado, indicar tarefas e logros diferentes, así como os materiais e recursos oportunos.

Descrición:

Desde estes criterios xúlgase, valorase, cualifícase e conceptúase sobre un determinado aspecto do proceso e establécense niveis progresivos de dominio ou pericia relativos ao desempeño que unha persoa mostra respecto dun proceso determinado de aprendizaxe (Martínez Vermellas). Usualmente fálase de dous tipos de rúbricas: - A rúbrica

global ou holística, que fai unha valoración do conxunto da tarefa, mediante a utilización duns descritores que se corresponden a uns niveis globais, non particulares. - A rúbrica analítica, en cambio, céntrase en tarefas de aprendizaxe máis concretas, e necesita dun deseño máis pormenorizado. Como norma xeral, as rúbricas deben avaliar tanto aspectos cuantitativos como cualitativos.

A rúbrica axúdanos a deseñar o proceso de aprendizaxe, os indicadores de logro son os que permiten concretar o que o alumnado debe amosar que sabe. Os procesos de ensino-aprendizaxe melloran cando o alumnado coñece con antelación os obxectivos de aprendizaxe e as expectativas do profesorado.

Xa que se trata de procesos interactivos xeralmente asincrónicos, o uso de rúbricas contribúe tamén a animar a interacción entre profesores e alumnos e axuda a entender os mecanismos de aprendizaxes dos alumnos. Algunhas das características das rúbricas máis claramente beneficiosas son: - Son fáciles de usar polo profesor e de explicar aos alumnos. (Outros procedementos ou técnicas de avaliación alternativa que se poden utilizar son os portafolios, mapas conceptuais, diarios, proxectos, método de casos, etc.) - Deixan bastante claras as expectativas dos profesores, o que se transforma para os alumnos en seguridade sobre como alcanzar o que o profesor espera que eles saiban facer. - Os alumnos teñen moita máis información sobre as súas fortalezas e debilidades na materia, que noutro tipo de avaliacións (retroalimentación). - Fomentan a aprendizaxe e a autoavaliación: os alumnos avaliados por medio de rúbricas desenvolven máis capacidades que os avaliados por outras formas máis tradicionais. - Facilitan o desenvolvemento das competencias. - Facilitan a comprensión global dos temas e a internalización das capacidades. - Axudan aos alumnos a pensar en profundidade. - Incrementan a obxectividade do proceso evaluador: os criterios son coñecidos de antemán, non poden ser modificados arbitrariamente. - Serven para avaliar procesos, non só resultados. - Promoven a responsabilidade dos alumnos, que en función dos criterios expostos poden revisar os seus traballos antes de entregalos ao profesor. - Facilitan ao profesor as explicacións aos alumnos sobre as cualificacións ante as revisións destas.

A efectividade da Programación está directamente relacionada co número do alumnado por aula. En moitos dos casos non queda satisfeita ao 100% por dita razón, sumada ás condutas relativas ou variables que acada o alumnado debido a sítuala como materia de segunda categoría con respecto ás demais.

Para propiciar o paso de curso garantindo uns mínimos consolidados de Debuxo técnico estableceremos comezar estes dous cursos polas estas unidades didácticas.

Nos cursos nos que se supera levemente o número de 20 (ou, menos de 20, por suposto) a efectividade da aprendizaxe e considerablemente superior a aquelas aulas no que o número é superior a 30.

Por outro lado, o profesorado de Debuxo vemos como nas demais materias se contempla o concepto de desdobre; nas instrumentais de linguas e matemáticas, nas bilingües en física e química, bioloxía, ... cun número moi reducido e polo que xa o propio alumnado percibe que a nosa materia é un caixón de sastre onde todo cabe e xa condiciona a súa maneira de entrar na clase, cun evidente ton festivo.

O que se consegue dar nesa sesión lectiva de aulas de máis de 30 é un puro milagre.

Na pasada memoria avaliáronse os contidos que se puideron dar. No Departamento consideramos que a misión de satisfacer a Programación é a nosa obriga, pero ás veces non é posible.

Nas aulas que superan os 30 alumnos é moi frecuente que nin sequera a maioría traia o material. A razón é ás veces o pouco ou nulo interese das familias pola materia ou do propio alumnado, priorizándose o interese cara as outras materias. Temos unha gran carga procedimental, de execución e seguemento por parte do profesor e nin a ratio, nin o comportamento, nin a ausencia de material necesario para execución dos contidos, fan posible unha implementación da materia como cabería esperar.

Nas clases de 20 ou menos alumnos aínda non queda tan desvirtuada a presenza do profesor/a na aula. O control é maior, a presenza do material faise máis evidente e a atención e a capacidade de traballo son máis efectivas.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Os mecanismos de revisión baséanse en regular o nivel de alumnado para unha maior optimización dos obxectivos que temos que satisfacer da Programación. A práctica o máis pragmática e concreta posible favorece os resultados porque requerimos unha atención individualizada en moitos dos casos.

Nos procesos de avaliación inicial e seguimento posterior fanse evidentes que temos que traballar, na mesma aula, cos casos de reforzo e co resto de alumnado que, en moitos dos casos, poderían avanzar máis por ter capacidades favorables nesta materia, pero que ven como se ralentizan sus clases pola atención individualizada que requiren todos os demais. Pero, insistimos, o número elevado de alumnos non posibilita a consecución total dos obxectivos. A nosa materia non pode acoller e obter resultados con todo este alumnado tan numeroso á vez.

9. Outros apartados